

PROGRAM RADA

ZA 2025.

Bjelovar, prosinac 2024.

Sadržaj

Uvod	2
1. Opći podatci	3
2. Programski temeljni akti i dokumenti	4
3. Vizija, misija i ciljevi	5
4. Ustrojstvo, prostor i oprema	6
4.1. Nabava računalne opreme, usluga i programa	8
5. Djelatnici i stručna usavršavanja	9
6. Izvori financiranja	10
7. Rad s korisnicima	10
8. Programska djelatnost u 2025.	11
8.1. Stručno-knjižničarski poslovi	11
8.1.1. Nabava i obrada knjižnične građe	11
8.1.2. Rad s knjižničnom građom	12
8.1.3. Korištenje knjižnične građe	14
8.2. Knjižnične usluge i programi	14
8.2.1. UX radna grupa	15
8.2.2. Informativna i promotivna djelatnost	15
8.2.3. Kulturna, obrazovna i javna djelatnost	17
8.2.3.1. Programi za djecu i mlade	17
8.2.3.2. Programi za odrasle	22
8.2.4. Bibliobusna služba	26
8.2.5. Područna knjižnica Nova Rača	27
9. Djelatnost Županijske matične razvojne službe	28
10. Suradnje i partnerstva	29
11. Zaključak	30

Uvod

Narodna knjižnica „Petar Preradović“ (u daljnjem tekstu Knjižnica) najstarija je kulturna ustanova grada Bjelovara i jedna od najstarijih knjižnica u Hrvatskoj. Temelji se na čitaonici čitaoničkog društva *Cassino-Verein Belowar* iz 1832. godine, a kao narodna knjižnica nastavlja bogatu tradiciju javnih čitaonica i knjižnica grada Bjelovara od 1950. godine.

Knjižnica je najveća kulturna institucija grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije na čijem području djeluje i kao matična knjižnica propisana od Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske. Ona je za veliki dio stanovnika Bjelovara i okolice glavni izvor informacija i znanja te raznih čitateljskih materijala za edukativne i rekreativne svrhe.

„Narodna knjižnica, kao lokalna pristupna točka znanju, temeljni je preduvjet cjeloživotnog učenja, samostalnog odlučivanja i kulturnog razvoja pojedinaca i društvenih skupina.“

(IFLA-in / UNESCO-v Manifest za narodne knjižnice, 2022.)

Cjelokupno djelovanje Knjižnice usmjereno je na pružanje provjerenih usluga i programa i uvođenje novih u skladu s društvenim i tehnološkim promjenama s ciljem zadovoljavanja informacijskih, obrazovnih, kulturnih, društvenih i rekreacijskih potreba korisnika, stanovnika grada Bjelovara te njegove bliže i šire okolice, bez obzira na dob, spol, nacionalnu pripadnost, rasu, vjersko ili političko uvjerenje, u različitim oblicima i na razne načine. Knjižnica nastoji pridonijeti ukupnom obrazovnom i kulturnom razvoju zajednice i biti potpora korisnicima u njihovom osobnom i profesionalnom razvoju, a naročita pažnja posvećuje se posebnim i marginaliziranim skupinama korisnika kako bi im se olakšalo uključivanje u društvo. Čuvanje vrijednosti hrvatske kulture, posebno zavičajne baštine, kao i promicanje multikulturalnosti važnije su zadaće Knjižnice.

1. Opći podatci

NAZIV	Narodna knjižnica „Petar Preradović“
LOGO	
OSNIVAČ I VLASNIK	Grad Bjelovar
OSNIVAČKA PRAVA	<i>Odluka o preuzimanju osnivačkih prava Bjelovarsko-bilogorske županije nad Narodnom knjižnicom „Petar Preradović“ Bjelovar, KLASA: 612-04/97-01/1, URBROJ: 2103/01-02-98-4 od 21. svibnja 1998.</i>
SJEDIŠTE	Trg Eugena Kvaternika 11, 43000 Bjelovar
MATIČNI BROJ	3316726
OIB	47706780642
UPISNIK KNJIŽNICA	K-27/3
NKD	92511
IBAN	HR2524020061100000336
TELEFON/TELEFAKS	043/243-624
E – POŠTA	info@knjiznica-bjelovar.hr
MREŽNA STRANICA	https://knjiznica-bjelovar.hr/
FACEBOOK	https://www.facebook.com/nkppBj/
TWITTER	https://twitter.com/KnjiznicaBj/
INSTAGRAM	https://www.instagram.com/knjiznica.bjelovar/

2. Programski temeljni akti i dokumenti

Program rada Narodne knjižnice „Petar Preradović“ za 2025. godinu temelji se na:

- Ustavu Republike Hrvatske
- Zakonu o knjižnicama (NN 17/2019 i 98/2019) i
 - podzakonskim aktima Hrvatskog knjižničnog vijeća
- Standardu za narodne knjižnice u RH (NN 103/2021).
- IFLA/UNESCO-ovom Manifestu za narodne knjižnice 2022.
- IFLA-inim Smjernicama za narodne knjižnice i pratećim smjernicama za pojedine korisničke skupine i usluge u narodnim knjižnicama
- IFLA-inom manifestu o Internetu
- ostalim stručnim, hrvatskim i međunarodnim, dokumentima
- Nacionalnoj strategiji za poticanje čitanja
- Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda
- UN-ovoj Konvenciji o pravima djeteta
- Zakon o autorskim i srodnim pravima (NN 111/21)
- Zakon o volonterstvu (NN 58/07, 22/13, 84/21)
- Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka (NN 42/18)
- Zakon o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora (NN 17/2019)
- Programu javnih potreba u kulturi Grada Bjelovara za 2024. godinu
- prijedlozima programa rada pojedinih odjela i službi (Dječji odjel, Odjel za odrasle, Studijski odjel, Služba za nabavu i obradu knjižnične građe, Bibliobusna služba, Županijska matična razvojna služba) i Područne knjižnice Nova Rača
- Strateškom planu Narodne knjižnice „Petar Preradović“ 2022. – 2027.

Polazeći od navedenih dokumenata, uloga Knjižnice je omogućiti korisnicima slobodan pristup nacionalnim i svjetskim kulturnim i intelektualnim dobrima te podupirati formalno i cjeloživotno obrazovanje kao i razvijati sve vrste pismenosti. Knjižnica će osigurati odgovarajuće prostorne uvjete i opremu, a usluge i programe provodit će kompetentni djelatnici. Svojim djelovanjem Knjižnica će, kao nositelj razvoja knjižničarskog sustava u lokalnoj sredini, doprinosti poboljšanju kvalitete života stanovnika grada i županije i biti važan čimbenik društvenog i gospodarskog razvoja lokalne zajednice i društva u cjelini. Temeljne zadaće Knjižnice su nabava, stručna obrada, čuvanje i davanje na korištenje knjižnične građe, poticanje i širenje čitanja, opće pismenosti i kulture te osiguravanje neometanog pristupa knjižničnoj građi radi zadovoljavanja informacijskih, obrazovnih, kulturnih, društvenih i rekreacijskih potreba korisnika, stanovnika grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije.

3. Vizija, misija i ciljevi

Vizija

Knjižnica je prepoznatljivo mjesto u svojoj zajednici kao izvorište znanja, središte kulture i pismenosti i susretno stanovnika. Sustavno odgovara na potrebe i zahtjeve korisnika i posjetitelja i omogućava slobodan pristup informacijama i znanju. Pridonosi ukupnom obrazovnom i kulturnom razvoju zajednice i svakog pojedinca. Poželjan je suradnik i partner poznat po izvrsnosti usluga i programa koje provode kompetentni djelatnici. Štiti interese korisnika, djelatnika, suradnika i osnivača.

„Narodna knjižnica „Petar Preradović“ je prepoznatljiv kulturni centar zajednice.“

(Strateški plan Narodne knjižnice „Petar Preradović“ 2022.–2027.)

Misija

Ukupno djelovanje Knjižnice usmjeriti na pružanje provjerenih usluga i programa kao i uvoditi nove s ciljem zadovoljavanja informacijskih, obrazovnih, kulturnih, društvenih i rekreacijskih potreba korisnika, stanovnika grada Bjelovara i šire okolice bez obzira na dob, spol, sposobnosti, nacionalnu pripadnost, rasu, vjersko ili političko uvjerenje. Promicati inkluzivnost i multikulturalnost te vrijednosti hrvatske i zavičajne kulture baštine.

„Podupirati potencijale pojedinaca i društveni razvoj poticanjem znanja, kulture čitanja, inovativnosti i kvalitetnog provođenja slobodnog vremena.“

(Strateški plan Narodne knjižnice „Petar Preradović“ 2022. – 2027.)

Ciljevi

- kontinuirano podizati razinu u obavljanju temeljnih poslova Knjižnice
- izgrađivati kvalitetan fond bez cenzure i pritisaka
- razvijati čitateljske navike kod djece od rane dobi i tijekom formativnih godina, te njegovati kulturu čitanja u svim ostalim životnim razdobljima
- biti potpora formalnom i cjeloživotnom obrazovanju
- širiti krug korisnika i mrežu ogranaka
- jačati vezu korisnika i Knjižnice
- povećati prepoznatljivost Knjižnice u javnosti
- podržavati opće kulturne standarde
- sudjelovati u stvaranju kulturnog identiteta na razini grada i šire
- promicati svijest o kulturnom i posebice zavičajnom nasljeđu
- promicati svijest o *zelenom* i *održivom* razvoju
- osigurati odgovarajuće prostorne uvjete
- osigurati odgovarajuću opremljenost i nove informacijsko-komunikacijske tehnologije
- promicati umjetnost, znanstvena i druga postignuća
- stvarati tim kompetentnih, entuzijastičnih i zadovoljnih djelatnika koji su nositelji svih knjižničnih aktivnosti.

U skladu s istaknutom vizijom, misijom i ciljevima, Knjižnica će nastaviti svoje aktivnosti, ali se i permanentno unaprjeđivati na područjima: nabave knjižnične građe i izgradnji kvalitetnog fonda i raznovrsnih zbirki u kojima će se ogledati multikulturalnost i socijalna uključenost, stručnoj obradi građe, čuvanju i davanju na korištenje, mjerama zaštite knjižnične građe kao kulturnog dobra, razvijanju informativno-referalne službe i međuknjižnične posudbe te na protoku informacija i pomoći korisnicima kod traženja odgovarajuće građe. Važna područja na kojima će Knjižnica nastaviti djelovati su pedagoško-animatorski rad s djecom rane, predškolske, osnovnoškolske i srednjoškolske dobi te studenata, razvijanje prijateljskih i povjerljivih usluga za odrasle korisnike s posebnom pažnjom na korisnike treće životne dobi te drugih marginaliziranih skupina kao što su osobe s invaliditetom i socijalno ugroženi građani te razvijanje i njegovanje kulture čitanja u zajednici. Knjižnica će voditi dokumentaciju o građi i korisnicima u skladu s pripadajućim zakonima.

U *Strateškom planu* Knjižnice pored misije i vizije istaknute su glavne strateške smjernice: pružanje izvrsnih knjižničnih usluga (*Knjižnica uvijek i za sve!*), poticanje čitalačke kulture (*Čitanjem rastem*), centar razvoja zajednice (*Knjižnica u centru*) i stalan rad na unaprjeđivanju knjižničnog poslovanja u korist zajednice u kojoj djeluje (*Jača knjižnica za snažniju zajednicu*). S obzirom na to da je Knjižnica u sustavu Zelenih knjižnica, projekta koje je pokrenulo Društvo bibliotekara Istre, nastaviti će i u 2025. godini provoditi brojne aktivnosti na temu zelene pismenosti i održivog razvoja. Dio svojih aktivnosti usmjerit će i na pozicioniranje Knjižnice na turističkoj karti Bjelovara.

Ostvarivat će suradničke i partnerske odnose s ustanovama na lokalnoj i državnoj razini iz sektora kulture, zatim s odgojno-obrazovnim ustanovama s područja grada, okolice i županije te ostalim zainteresiranim ustanovama, organizacijama, poduzećima, udrugama, društvima i pojedincima.

Knjižnica će raditi na razvijanju mreže knjižničnih jedinica na lokalnoj razini pri tome vodeći računa o interesima korisnika te o demografskim, socijalnim i gospodarskim čimbenicima. Županijska matična razvojna služba će u suradnji s Ministarstvom kulture i medija Republike Hrvatske, Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom, Hrvatskim knjižničnim vijećem i stručnim tijelima Hrvatskog knjižničarskog društva razvijati mrežu knjižnica i knjižničarsku struku na lokalnoj i državnoj razini.

4. Ustrojstvo, prostor i oprema

Knjižnica će svoju djelatnost obavljati u sklopu svojih odjela i službi na više lokacija. U zgradi u samom središtu grada na Trgu Eugena Kvaternika 11 na ukupno 1080m² smješteni su:

- **Služba za administrativno-računovodstvene i tehničke poslove** (Tajništvo)
- **Služba za nabavu i obradu knjižnične građe**
- **Čitaonica tiska**
- **Odjel za odrasle**
- **Studijski odjel**

➤ **Županijska matična razvojna služba**

Knjižnica djeluje u nekoliko dislociranih objekata:

- Za vrijeme trajanja cjelovite obnove povijesne zgrade na Šetalištu dr. Ivše Lebovića 9 **Dječji odjel** radi u privremenom prostoru od 80m² u zgradi na Trgu Eugena Kvaternika 7a, a programi **Igraonice** odvijaju se u matičnoj zgradi u prostoru čitaonice tiska gdje se provode i druge aktivnosti Dječjeg odjela namijenjeni vrtičkim grupama i razredima.
- **Bibliobusna služba** u iznajmljenom prostoru na Radićevom trgu (92,86m²)
- **Područna knjižnica Nova Rača** u zgradi Općine Nova Rača (90m²)
- **Knjižnični stacionar Doma umirovljenika** u Domu za starije i nemoćne Bjelovar u ulici Vlahe Paljetka

Energetska obnova matične zgrade Knjižnice diktira rad odjela i službi koje su smještene u toj zgradi. Rad se planira prema predviđenom Terminskom planu EO što znači da su mogući kraći prekidi u radu s korisnicima radi preseljenja knjižničnog fonda u odgovarajući prostor. Pred Knjižnicom je dinamično razdoblje prilagodbi: Studijski odjel privremeno će se preseliti u potkrovlje zgrade Arhiva, pri čemu je dio građe već pohranjen u spremištu koje se nalazi u dislociranom objektu na Trgu Stjepana Radića. Odjel za odrasle nastaviti će raditi tijekom obnove, no dio građe i police će se privremeno premještati jer će police biti potrebno odmaknuti od vanjskih zidova zbog radova. Obzirom na energetske obnovu glavne zgrade planiraju se ideacijske radionice na kojima bi se kreirala moguća rješenja. Cilj radionica je identificirati ključne funkcionalne zahtjeve prostora, svakodnevne potrebe korisnika i radeće uvjete djelatnika te predložiti ideje za razmještaj knjiga i organizaciju prostora Odjela za odrasle i Studijskog odjela. Cilj je istražiti i uskladiti različite perspektive kako bi se kreirala rješenja koja su praktična, sigurna i korisna. Završetak energetske obnove matične zgrade predviđen je u jesen 2025. nakon čega će se poboljšati uvjeti rada djelatnika koji će svoje poslove obavljati u zdravijem i ugodnijem okruženju, energetske učinkovitijem i neovisnijem prostoru. Isto vrijedi i za korisnike i posjetitelje Knjižnice koji se duže zadržavaju u prostoru radi učenja, čitanja ili sudjelovanja u jednom od brojnih programa.

I dalje ostaje problem nedostatnog prostora za odlaganje knjižnične građe i poseban prostor za odvijanje kulturnih i javnih događanja koji ne bi remetiо redovan rad knjižničara s korisnicima, što je za sada slučaj jer se na Studijskom odjelu remeti tih rad studenata, istraživača i znanstvenika brojnim događanjima koje Knjižnica organizira. Kako bi se umanjio problem odlaganja knjižnične građe na police u slobodnom pristupu i spremišta, nastaviti će se s opsežnim otpisom dotrajale i zastarjele knjižne građe radi oslobađanja mjesta na policama za smještaj novih knjiga. Akutni problem spremišnog prostora za knjižnu građu privremeno će biti riješen nakon izgradnje zgrade Državnog arhiva Bjelovar u kojemu će Knjižnica dobiti jednu prostoriju za smještaj svoje građe, a dugoročno će problem biti riješen nakon dogradnje spremišta pored matične zgrade Knjižnice za što je potrebno izraditi idejni nacrt.

U 2025. godini planira se nastavak renovacije zgrade Dječjeg odjela i igraonice na Šetalištu dr. Ivše Lebovića 9 u Bjelovaru s cjelovitom obnovom za koju je Grad Bjelovar osigurao sredstva u vrijednosti 1.874.165,88 eura temeljem *Posebnog javnog poziva za*

prijavu programa nastavka obnove do cjelovite obnove kulturnih dobara javne namjene, ustanova u kulturi i tijela javne vlasti oštećenih u potresu 22. ožujka 2020. na području Grada Zagreba, Krapinsko–zagorske županije i zagrebačke županije i seriji potresa s epicentrom na području Sisačko-moslavačke županije počevši od 28. prosinca 2020. čija je obnova započeta temeljem Poziva za jednostavnu izravnu dodjelu financiranog iz sredstva Fonda solidarnosti EU Ministarstva kulture i medija RH putem Ugovora o financiranju programa 74-0006-24 Izrada projektne dokumentacije i izvođenje radova cjelovite obnove zgrade čitaonice, Šetalište I. Lebovića 9, Bjelovar. Obnovom zgrade Dječji odjel će dobit dodatni prostor u potkrovlju od 330m² i predviđa se da će time u Dječjem odjelu biti zadovoljene prostorne potrebe za neometano odvijanje programskih aktivnosti Dječjeg odjela i Igraonice i pohranu knjižnične građe.

Knjižnica i u 2025. godini nastavlja suradnju s Domom za starije osobe Bjelovar i Hotelom Art'earia s kojima ima potpisan ugovor za redovno održavanje knjižničnog stacionara u njihovim prostorima.

U suradnji s partnerima Centrom za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku Bjelovar i Domom za starije osobe Bjelovar Knjižnica je kao nositelj prijavila projekt **SOS Knjižnica** na Javni poziv *Inkluzivne usluge ustanova u kulturi* Ministarstva kulture i medija RH u vrijednosti 190.856,64 eura koji će bit financiran iz ESF-a. U proljeće 2025. će bit objavljen popis odobrenih projekata i ukoliko Knjižnica bude među njima krenut će s realizacijom predviđenih aktivnosti i nabave opreme.

U 2025. godini bi se trebalo i iznaći rješenje odgovarajućeg parkirnog mjesta za bibliobusno vozilo. Idealno bi bilo da se radi o garaži ili barem natkrivenom prostoru te da se uz njega nalazi dovoljno veliki prostor za spremište bibliobusnog fonda i ured za djelatnike sa sanitarnim čvorom.

4.1. Nabava računalne opreme, usluga i programa

Knjižnica je svoje potrebe za računalnom i drugom opremom prijavila na poziv Ministarstva kulture i medija za Programe gradnje, rekonstrukcije i opremanja kulturne infrastrukture za 2025. godinu. Obuhvat nabave ovisit će o financijskoj potpori Ministarstva kulture i medija i osnivača Grada Bjelovara. Knjižnica je u projektu energetske obnove zgrada sa statusom kulturnog dobra podržanog od Ministarstva kulture i medija u kojem se radi ovojnica s unutarnje strane te se planira u cijeloj zgradi provući nova mrežna infrastruktura na svim odjelima (mrežni kablovi, novi server – hardver i software, ormar za server, portni router, sustav ozvučenja...) za što će biti potrebna i dodatna sredstva osnivača ili iz drugih izvora financiranja kao što su javni pozivi za sufinanciranje iz europskih fondova.

Bibliobusna služba povezat će se mobilnim internetom za komunikaciju sa serverom, kako bi posudba i povrat građe bili u realnom vremenu.

Knjižnično poslovanje i dalje će se prilagođavati mogućnostima programa *Metel* kroz sve njegove module (ažurirati baze korisnika, autora, UDK oznaka, žanrova, vrste građe, dobavljača...).

Nabava i posudba e-knjiga jedan i dalje je jedan od prioriteta Knjižnice za koji još uvijek nije pronađeno odgovarajuće rješenje, stoga će se u 2025. pristupiti rješavanju problema koji je onemogućio da Knjižnica još uvijek ne pruža ovu vrstu usluge svojim korisnicima.

Djelatnici Knjižnice i njezini korisnici i posjetitelji će se odgovorno odnositi prema prostoru, namještaju i ostaloj opremi.

5. Djelatnici i stručna usavršavanja

Djelatnici su vrijedan resurs bez kojih se ne može odvijati rad Knjižnice. U realizaciji poslova i aktivnosti Knjižnice u 2025. godini sudjelovat će ukupno dvadeset i sedam djelatnika od čega dvadeset i jedan pripada stručnom kadru. Ako će biti interesa i financijskih mogućnosti, planira se zaprimiti jedna osoba na stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa. Tijekom ljetnih mjeseci kada djelatnici koriste godišnje odmore, plan je zaposliti jednog studenta preko Student servisa kako bi se mogao neometano odvijati rad s korisnicima.

Volonteri u Knjižnici obavljaju one poslove za koje knjižničari nemaju kompetencije, a korisnici su iskazali potrebu za njima. Najviše takvih volontera je na Dječjem odjelu gdje vode besplatne instrukcije iz matematike, hrvatskog, engleskog i njemačkog jezika i drugih nastavnih predmeta za koje korisnici iskažu interes. Volonteri su uključeni i u pružanje usluga za djecu s teškoćama u čitanju (*Slušam Govorim Čitam*), u programu usvajanja vještine znakovnog jezika (*Govorimo znakovni*) te čitaju hospitaliziranoj djeci u bjelovarskoj Općoj bolnici. Na Dječjem odjelu volontiraju dvije osobe s invaliditetom koje obavljaju jednostavne manipulativne poslove kao što je omatanje knjiga, ulaganje knjiga na police, pospremanje društvenih igara, priprema materijala za radionice i sl. To je još jedan od dokaza usmjerenosti Knjižnice prema inkluzivnoj ustanovi. Svi koji rade u Knjižnici svojim radom i zalaganjem doprinose jačanju ustanove koja stremi biti nezaobilazna kulturna, obrazovna i društvena točka grada Bjelovara.

Knjižnica će motivirati i podupirati djelatnike na stalno stručno usavršavanje kako bi bili spremni odrađivati sve vrste poslova i odgovoriti na potrebe i zahtjeve korisnika (Centar za stalno stručno usavršavanje NSK, Erasmus+, međunarodni, državni, županijski i lokalni stručni skupovi, seminari radionice, predavanja...). Nakon povratka sa stručnog usavršavanja knjižničari koji su sudjelovali na edukaciji imaju obvezu prenijeti informacije i znanja svim stručnim djelatnicima Knjižnice u usmenom ili pisanom obliku. Poticat će se stručne djelatnike da i sami drže predavanja i radionice, posebno s primjerima dobre prakse.

Stručno vijeće Knjižnice sastavljeno od stručnih djelatnika redovito će se sastajati i raspravljati o važnim temama vezanim uz unaprjeđenje struke i rada Knjižnice, a na stručnom razvoju aktivno će raditi i Razvojni tim Knjižnice. U 2025. godini planira se izraditi novi *Vodič kroz knjižnicu* te promotivni materijali o svim odjelima i službama Knjižnice.

6. Izvori financiranja

Financijska sredstva za plaće djelatnika, materijalne troškove i redovnu nabavu knjiga osigurava osnivač – Grad Bjelovar. Sljedeća značajnija financijska sredstva očekuju se od Ministarstva kulture i medija RH koja se ostvaruju putem javnog natječaja te će se na taj način osigurati neometano obavljanje knjižnične djelatnosti, kupnja knjižnične građe i realizacija većih programa i projekata. S obzirom na to da Knjižnica ima funkciju županijske matične knjižnice i da u njezinom sastavu djeluju Područna knjižnica Nova Rača i Bibliobusna služba koja pokriva veliki dio županije, očekuju se namjenski određena sredstva i od Bjelovarsko-bilogorske županije i općina koje su pokrivene knjižničnim uslugama putem Bibliobusne službe. Dio aktivnosti i programa Knjižnica će financirati iz vlastitih sredstava, a dio će se namicati preko projekata, iz donacija i od sponzora. Velike investicije kao što je energetska obnova matična zgrade knjižnice i nabava opreme za rad s ranjivim skupinama korisnika financirat će se iz europskih fondova.

7. Rad s korisnicima

Jedna od glavnih zadaća narodnih knjižnica jest zadovoljiti informacijske, obrazovne, kulturne i rekreacijske potrebe svih građana na području svoga djelovanja te promicati čitanje i druge kulturne aktivnosti u cilju unaprjeđivanja obrazovnog i kulturnog života zajednice. Knjižnica će nastojati potrebe korisnika zadovoljavati nabavom knjižnične građe prema iskazanim potrebama i željama korisnika te prema definiranim kriterijima za izgradnju kvalitetnog fonda, organizacijom kulturnih, obrazovnih i javnih programa, suradnjom sa srodnim ustanovama i drugim zainteresiranima, kako na lokalnoj tako i na državnoj razini, organiziranjem zajedničkih programa, a sve s ciljem promicanja pismenosti i čitanja u svim životnim dobima radi obrazovanja (formalnog, neformalnog i informalnog), zadovoljavanja rekreativnih potreba svojih korisnika te razvijanja knjižnične i opće kulture u svojoj zajednici. Rad s korisnicima je primarna djelatnost. Obuhvaća učlanjivanje, posudbu, povrat, rezervaciju i međuknjižničnu posudbu knjižnične građe, slanje opomena, odgovaranje na informacijske upite, upućivanje korisnika u korištenje fonda i pronalazak informacija samostalno, briga o ažuriranju i arhiviranju baze korisnika, izrada iskaznica, uvezivanje ocjenskih radova korisnika i dr., kopiranje i skeniranje, promicanje čitateljske kulture, vođenje kulturno animacijskih programa, promicanje informacijske i informatičke pismenosti, izrada tematskih izložbi i prinovljenih naslova.

Knjižnične aktivnosti namijenjene korisnicima bit će usmjerene prema filozofiji knjižnice kao trećeg životnog prostora. Korisnicima će se omogućavati korištenje Knjižnice u skladu s *Pravilnikom o načinu i uvjetima korištenja knjižnične građe i usluga u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ Bjelovar*. Knjižnica će biti na raspolaganju korisnicima i njihovim potrebama, kako u fizičkom prostoru tako i virtualno putem službene mrežne stranice i društvenih mreža Knjižnice.

8. Programska djelatnost u 2025.

8.1. Stručni knjižničarski poslovi

8.1.1. Nabava i obrada knjižnične građe

Nabava knjižnične građe osnovna je zadaća svake knjižnice. Kao kulturno, informacijsko, obrazovno, multimedijalno, komunikacijsko i društveno središte grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije, Knjižnica treba posjedovati širok spektar građe u svom fondu. Osiguravanje različitih vrsta građe i izvora informacija, kao i pružanje kvalitetnih usluga u cilju zadovoljavanja informacijskih, obrazovnih, kulturnih, društvenih i rekreacijskih potreba građana, predstavlja jedan od ključnih strateških ciljeva Knjižnice. Ove usluge bit će ostvarene redovitom i pravodobnom nabavom te obradom knjižnične građe.

Knjižnica će u 2025. godini nastaviti izgrađivati i razvijati svoj fond nabavljajući novu građu, ali i izlučujući i otpisujući zastarjelu, uništenu, otuđenu ili oštećenu građu. Nabava nove građe, kao i otpis neaktualne, temelji se na stručnim procjenama, a u skladu je s važećim zakonima i propisima (Standardi za narodne knjižnice u RH, NN 103/21., Pravilnik o reviziji i otpisu knjižnične građe, NN 21/02.).

Nabava građe je dinamičan i kontinuiran proces koji se planira i provodi ovisno o dostupnim financijskim sredstvima. Sredstva za nabavu osiguravaju se iz proračuna Grada Bjelovara kao osnivača, te putem sredstava Ministarstva kulture i medija. Veći dio knjižnične građe Knjižnica nabavlja kupnjom, dok se dio građe osigurava putem otkupa od Ministarstva kulture i medija, a preostali dio dolazi kroz darove fizičkih osoba i kao obvezni županijski primjerak.

Nabava knjižnične građe provodit će se na temelju Standarda za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 103/2021), prema Smjernicama za izgradnju i upravljanje fondom Narodne knjižnice "Petar Preradović", Strateškom planu Knjižnice 2022. – 2027. , Planu nabave knjižnične građe za 2025. godinu, kao i na temelju analize posudbe, potražnje korisnika i praćenja trendova.

Knjižnica planira u 2025. godini, ovisno o financijskoj raspoloživosti te ponudi na tržištu, nabaviti oko 6000 jedinica knjižnične građe, a težit će zadovoljavanju Standarda za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 103/2021) prema kojem, u pravilu, knjižnični fond županijske matične knjižnice treba imati 55% beletristike i 45% stručne, znanstvene i popularno znanstvene literature, od koje najmanje 1% čini referentna građa. U odnosu na dobnu strukturu korisnika, ukupan fond narodne knjižnice treba sadržavati najmanje 25% knjižne građe za djecu i mlade. Fond će se nastaviti popunjavati građom na stranim jezicima koja može činiti do 10 % ukupnog knjižničnog fonda, a za zbirku serijskih publikacija obnovit će se dosadašnje pretplate. Novi naslovi serijskih publikacija naručivat će se prema potrebi. Prilikom razvoja i popunjavanja fonda Knjižnica vodi brigu i o ranjivim i marginaliziranim skupinama korisnika. Stoga će pružati usluge za slijepu i slabovidne osobe, disleksične osobe i ostale osobe koje ne mogu čitati standardni tisak pa će se nastaviti nadopunjavati zbirka zvučnih knjiga, knjiga na Brailleovom pismu i štiva laganog za čitanje. Knjižnična građa koja ulazi u Zbirku za slijepu i slabovidne se preuzima preko sustava Hrvatske knjižnice za slijepu

Zagreb i snima na CD-e na Odjelu za odrasle, a tu se i obrađuje. U idućoj godini u planu je preuzeti 240 zvučnih knjiga. Preuzimanje je regulirano Ugovorom.

Na Studijskom odjelu nabavlja se i provodi obrada stručnih časopisa, obrada knjižnične građe za Zavičajnu zbirku te obrada obaveznog primjerka. Na Studijskom odjelu i Odjelu za odrasle nastavit će s predmetnom obradom fonda omeđenih publikacija koje nisu predmetno obrađene.

Knjižnična građa koja ulazi u Zbirku za slijepe i slabovidne se preuzima preko sustava Hrvatske knjižnice za slijepe Zagreb i snima na CD-e na Odjelu za odrasle, a tu se i obrađuje. Mjesečno se preuzima i 5 naslova u epub formatu koje se mogu posuditi na e-čitaču, a namijenjene su osobama s teškoćama u čitanju. U idućoj godini u planu je preuzeti ukupno 240 knjiga. Preuzimanje je regulirano Ugovorom.

Na Studijskom odjelu i Odjelu za odrasle nastavit će s predmetnom obradom fonda omeđenih publikacija koje nisu predmetno obrađene.

Zbog manjka prostora, u 2025. godini će se u manjem opsegu nabavljati igračke i društvene igre na Dječjem odjelu, u Područnoj knjižnici Nova Rača, u Pokretnoj knjižnici te na Odjelu za odrasle.

Kao i prethodnih godina, tako i u 2025. godini planiramo započeti s nabavom e-knjiga kako bi se povećala dostupnost građe u drugim formatima, no to će ovisiti o dostupnosti i integraciji platformi za pohranu i posudbu e-knjiga. Prema strateškim ciljevima Knjižnica teži izgraditi fond u skladu s potrebama korisnika te im omogućiti dostupnost traženih naslova u različitim oblicima.

Što se tiče nadopunjavanja glazbene zbirke, zbirke DVD filmova obrazovnog karaktera i ekraniziranih literarnih djela, ova će se vrsta građe nabavljati isključivo za Zavičajnu zbirku ovisno o ponudi, a za druge zbirke i odjele ovisno o potražnji korisnika.

Knjižnični će se fond razvijati i nadopunjavati u smjeru podrške formalnom i neformalnom obrazovanju kako bi građani mogli dobiti ažurirane informacije, a studenti imati pristup aktualnoj ispitnoj literaturi.

Sva nabavljena građa će se stručno obrađivati u skladu s propisanim pravilima i normama. Formirat će se autorski, naslovni i predmetni katalozi za interno korištenje te online katalog za korisnike. Za potrebe kataloga obavljat će se računalni unos podataka o građi te ažuriranje kataložne baze podataka. Knjižnična građa će se redovito izlučivati s ciljem održavanja fonda. Revizija knjižnične građe odvijat će se prema propisanim zakonskim aktima.

8.1.2. Rad s knjižničnom građom

Rad s knjižničnom građom obuhvaća niz manipulativnih poslova kao što su posudba, povrat, rezervacija, slanje opomena, smještaj i nadzor građe u otvorenom i zatvorenom pristupu. Oštećena građa će se popravljati, a sve knjige umotavati u prozirnu foliju. Vodit će se dnevna, mjesečna i godišnja statistika posudbe, povrata i korištenja knjižnične građe. Odjel za odrasle će i dalje koordinirati i voditi statistiku međuknjižnične posudbe za cijelu knjižnicu.

Na Dječjem odjelu i Odjelu za odrasle beletristička djela će se nastaviti žanrovski označavati na knjigama i u mrežnom katalogu.

Pripremit će se prijedlog za otpis knjižnične građe prema kriterijima za otpis, koji se tijekom godine redovito provodi, a osim izlučivanja građe iz fonda uključuje i evidentiranje na knjigama, u računalu, kataložnim listićima i knjigama inventara. Otpisana građa u prethodnoj godini prodat će se na Ljetnoj tržnici otpisane knjižnične građe, te će se zbrinuti na zakonom propisani način.

Planira se uvesti novo polje za pisanje tagova kod umjetničkih djela u programu *Metel* prema primjeru Knjižnica grada Zagreba koje već imaju razrađen sustav.

Knjižnica će nastaviti brinuti o posebnim zbirkama:

- **Zavičajna zbirka *Bjelovariana*** je zavičajna zbirka Knjižnice koja sakuplja, obrađuje, čuva, daje na korištenje i prezentira tiskanu ili na drugi način umnoženu građu o zavičaju. Zbirka pokriva područje Bjelovarsko-bilogorske županije, s posebnim naglaskom na Grad Bjelovar i pripadajuća naselja i općine. Izuzetak je povijesna građa koja pokriva šire područje, jer su gradovi Križevci, Đurđevac, Koprivnica, Virovitica u prošlosti bili vezani s Bjelovarom.

U 2025. nastavit će se s prikupljanjem i obradom zavičajne građe i promotivnim aktivnostima:

- građe koja govori o zavičaju i njenim građanima, a objavljena je bilo gdje u svijetu
 - publikacije građana zavičaja objavljene bilo gdje u svijetu
 - građe nastale, objavljene i tiskane na teritoriju zavičaja do 1945.
 - posebno će se pratiti zavičajna periodika i popunjavati brojevima kojih za sada nema u fondu zbirke
 - pored redovne obrade sve građe, analitički će se obraditi važniji zavičajni časopisi te godišnjaci i zbornici (Bjelovarski učitelj, Pučki kalendar, Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, Zbornik Janković te ostali novoizšli zbornici)
 - nastavit će se s obradom plakata
 - redovno će se ažurirati *Bjelovariana* na mrežnim stranicama
 - redovito će se nadopunjavati autorska baza podataka
 - unos digitalizirane zavičajne knjižnične građe na portal eKultura (<https://ekultura.hr/>) koji je središnje mrežno mjesto koje osigurava pristup i pretraživanje postojećih digitalnih zbirki kulturne baštine Republike Hrvatske. Metel d.o.o. radi na automatiziranom prijenosu građe na portal eKultura što će ubrzati unos podataka.
 - promocija zavičajne građe i zavičajnih autora putem ***Kulturnog četverokuta***.
- **Zbirka stručnih časopisa** - nastavak rada na izgradnji zbirke stručnih časopisa na Studijskom odjelu, a to obuhvaća odabir časopisa koji bi ušli u fond zbirke, obrada, katalogizacija i predmetizacija građe, ali i praćenje te ažuriranje stanja preplate za periodiku. Provodi se i izdavanje serijskih publikacija za uvezivanje.
 - **Zbirka stare građe – RARA** – osiguravanje optimalnih uvjeta za pohranu i čuvanje zbirke stare građe, posebno knjige iz vremena prve čitaonice koje imaju žig *Casino Verein Belovar*.

- **Zbirka za slijepa i slabovidna** - nastavak rada na izgradnji zbirke koja se popunjava prema potrebama i interesima članova Udruge slijepih Bjelovar, ali i potrebama ostalih osoba koje ne mogu čitati standardni tisak. To obuhvaća preuzimanje zvučnih naslova, snimanje na CD te slanje popisa novih naslova zvučnih knjiga Udruzi. Obrada i katalogizacija građe obavlja se na Odjelu za odrasle, kao i dodavanje oznaka žanra.
- **Zbirke igračaka i društvenih igara** - na Dječjem odjelu, Igraonici, Odjelu za odrasle, Područnoj knjižnici i u Bibliobusu nalaze se zbirke igračaka i društvenih igara koje služe za korištenje u prostoru Knjižnice i posudbu.

Zbog radova energetske obnove zgrade, Studijski odjel će se privremeno preseliti u potkrovlje zgrade Arhiva, dok će se knjige na Odjelu za odrasle postupno izmještatati kako bi se omogućilo nesmetano izvođenje radova.

Knjižničari će nastaviti pratiti potrebe i želje korisnika te sudjelovati u radu Komisije za nabavu knjižnične građe s ciljem izgradnje kvalitetnog fonda prema mjeri korisnika.

8.1.3. Korištenje knjižnične građe

Korištenje građe regulirano je posebnim pravilnikom Knjižnice o uvjetima i načinu korištenja knjižnične građe. Pravo korištenja građe i usluga Knjižnice imaju svi stalni i privremeni stanovnici grada i okolice pod istim uvjetima. Knjižnica svim korisnicima osigurava neometan pristup knjižničnoj građi. Informacije o građi dostupne su preko informacijsko-referalnih knjižničnih usluga, online kataloga i informacijskih pomagala Knjižnice.

U narednom periodu Knjižnica planira razviti uslugu posudbe za starije osobe, slabije pokretne i nepokretne sugrađane tako što će im knjige i ostalu knjižnu građu dostavljati do kućnog praga.

U skladu s uputama Ministarstva kulture i medija Knjižnica će nastaviti pratiti posudbu radi poštivanja autorskih prava, a prikupljeni podatci slat će se za to nadležnoj Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

8.2. Knjižnične usluge i programi

Opseg usluga koje knjižnica pruža zavisi o tipu knjižnice i potrebama zajednice u kojoj djeluje. Sukladno tomu od stalnih usluga Knjižnica će osigurati:

- dostupnost korištenja knjižnične građe u slobodnom pristupu
- posudbu knjižnične građe
- informacijsko-referalne usluge
- pristup javno dostupnom knjižničnom katalogu na mreži
- pristup internetu i mrežnim izvorima informacija
- pristup bazama podataka
- korištenje računalne i informacijsko-komunikacijske opreme
- međuknjižničnu posudbu
- obrazovanje korisnika za korištenje knjižnice i knjižničnih usluga
- programe poticanja čitanja i razvoja čitateljske kulture

- programe informacijske i medijske pismenosti
- kulturno-animacijske i edukacijske programe i događanja
- pružanje obavijesti o radu knjižnice i knjižničnim uslugama u analognom i digitalnom obliku putem službenog mrežnog mjesta Knjižnice.

8.2.1. UX radna grupa

U cilju kontinuiranog unaprjeđenja knjižničnih usluga i prilagodbe potrebama korisnika, planira se pokretanje UX (User Experience) radne grupe. Njezina zadaća bit će provođenje istraživanja korisničkog iskustva s naglaskom na bolje razumijevanje potreba, očekivanja i zadovoljstva korisnika knjižnice.

Aktivnosti UX radne grupe uključivat će:

- provođenje anketa, intervjua i fokus grupa za analizu navika i preferencija korisnika
- promatranje interakcije korisnika s prostorom i uslugama knjižnice
- testiranje novih usluga i organizacijskih rješenja prije njihove implementacije

Rezultati rada radne grupe koristit će se za:

- poboljšanje organizacije prostora i dostupnosti knjižnične građe
- razvoj novih usluga usmjerenih prema različitim korisničkim skupinama
- oblikovanje smjernica za daljnje prilagodbe i unaprjeđenja, s posebnim naglaskom na jednostavnost korištenja i inkluzivnost.

UX radna grupa bit će ključan alat u procesu donošenja odluka, osiguravajući da se glas korisnika integrira u svakodnevni rad knjižnice i njezinu dugoročnu strategiju.

8.2.2. Informativna i promotivna djelatnost

Jedna od važnijih zadaća knjižnice je informirati korisnike i javnost o građi koju posjeduje te ju učiniti dostupnom za korištenje. Knjižnica je bitna sastavnica za slobodan pristup informacijama iz raznih izvora. Zadaća je još kompleksnija kada se zna da živimo u doba ogromne produkcije knjiga i drugih čitateljskih materijala te *poplave informacija* pa je stručnost knjižničara u prepoznavanju onog što je valjano, istinito i kvalitetno vrlo važna.

Knjižnica će stoga nastaviti s dobrom praksom diseminacije informacija o građi koju posjeduje i uslugama i programima te upućivanjem na izvore informacija putem:

- **informativne službe** za informativnim pultovima na svim odjelima
- **online kataloga** Knjižnice
- **biltena prinovljene građe** (kvartalno) i drugih tematskih biltena (prema priljevu građe)
- **službene mrežne stranice, bloga *Knjigom do zdravlja* i društvenih mreža *Facebook*, *Twitter* i *Instagram***
- **osobnog knjižničara** za korisnike kojima je potrebna posebna pomoć za uspješno iskorištavanje informacijskih izvora knjižnice kao i kontinuirano samostalno ostvarivanje svakodnevnih korisničkih potreba
- usluga ***mKnjižnica*** koja omogućuje korisnicima da putem svojih pametnih telefona, tableta i računala imaju uvid u stanje svoje korisničke mape, provjeravaju što su čitali, rezerviraju knjigu ili produžuju rok posudbe te posuđuju e-knjige
- **projekta *Pitajte knjižničare*** – zajedničke mrežne informacijske referalne službe više narodnih knjižnica u Hrvatskoj

- **javnih glasila** i ostalih medija - predstavljanje novih knjiga u medijima: Radio Terezija, Bjelovar.live i Bjelovarski list
- **mrežnog portala narodnih knjižnica i Nacionalne i sveučilišne knjižnice** u Republici Hrvatskoj.
- **Plakati s preporukama knjiga *Knjižničari preporučuju*** - Cilj ove akcije bi bilo približiti čitateljima zanimljive knjige putem plakata. Knjižničari bi pažljivo birali knjige iz raznih žanrova i tematika te ih preporučivali putem vizualno privlačnih plakata postavljenih diljem knjižnice. Plakati bi sadržavali slikovite opise knjiga, citate ili zanimljive informacije koje potiču na čitanje. Proces bi se sastojao od: odabira knjiga za preporuku, dizajna plakata, upisa informacija o knjizi, rotacije i ažuriranje plakata na mjesečnoj bazi, povezivanje s katalogom knjižnice (dodavanje QR kodova koji bi čitateljima omogućio da skeniranjem dođu do online kataloga knjižnice za više informacija ili rezervaciju knjige), praćenje povratnih informacija od čitatelja (postavite kutije za povratne informacije kako bismo omogućili čitateljima da ostavljaju komentare, sugestije ili prijedloge za nove preporuke).

Knjižnica će između ostalog pružati usluge i provoditi aktivnosti:

- **organizirane posjete Knjižnici**, pojedinačne i grupne, s ciljem predstavljanja usluga i programa Knjižnice i radi poticanja na učlanjivanje i korištenje knjižnice. U *Mjesecu hrvatske knjige* provest će se akcije s ciljem promocije Knjižnice i poticanja korištenja knjižničnih usluga i programa među učenicima prvih razreda osnovnih i srednjih škola na području Bjelovara i okolice (*Đaci prvaci u knjižnici, Prvi u knjižnici, U prvi razred kroči i u bjelovarski bibliobus uskoči*).
- programe ***Upoznaj svoju knjižnicu, Knjižnica u gostima i Knjižnica otvorenih vrata*** kojima se djeca vrtićke dobi, školarci, studenti i odrasli upoznaju s radom Knjižnice te organizacijom građe i korištenjem kataloga kako bi se mogli snalaziti među policama i samostalno pronalaziti građu.
- **organizirane programe edukacije korisnika** svih dobi za korištenje stručnih i znanstvenih informacija online baza podataka, elektronskih kataloga i javnih online servisa kao što su e-Građani, Narodne novine i Vlada RH online te razvijanje vještina informacijske i informatičke pismenosti (*6 veličanstvenih koraka do znanja i informacija, SOS knjižničar, Osnove korištenja računala i pametnih telefona za početnike*)
- **usluga *Torba puna knjiga*** koja je namijenjena odgajateljicama i učiteljicama bjelovarskih vrtića i škola s knjižničnom građom za potrebe rada u grupi i razredu, a radi promicanja važnosti korištenja čitateljskih materijala i čitanja od rane dobi i ***Torba puna zabave*** - tematski setovi za posudbu koje čine odabrane knjige, AV građa i društvene igre za rođendanske i dječje zabave
- ažuriranje bibliografske baze podataka **Zavičajne zbirke *Bjelovariana*** na mrežnim mjestima Knjižnice
- **međuknjižničnu posudbu** putem koje će svojim korisnicima pribavljati građu i informacije drugih knjižnica i svoju građu davati na korištenje drugim knjižnicama
- usluga ***U knjižnici do diplome*** obuhvaća pretraživanje, organizaciju i ponudu stručne i znanstvene literature i informacija potrebnih za izradu ocjenskih radova. Ciljevi su: unapređenje informacijsko-referalne službe Knjižnice, podupiranje obrazovanja, posebno visokog obrazovanja te znanstvenog i istraživačkog rada i stvaranje trajne baze za samostalno pronalaženje relevantnih informacija.
- popunjavati **hemeroteku** s izrescima iz dnevnog i tjednog tiska koji se tiču Bjelovara

- osigurati dostupnim informacije, servisne, turističke, rekreacijske, za zapošljavanje, socijalnu skrb i pomoć i slične, putem obavijesnog panoa
- sadržajno obogaćivati blog za odrasle **Knjigom do zdravlja**
- **usluga Digitalizacija za zahtjev** - skeniranje i pružanje digitalne građe korisnicima knjižnice
- povremeno anketirati korisnike o zadovoljstvu uslugama i programima Knjižnice i njihovim novim potrebama u odnosu na Knjižnicu kako bi na te iskazane potrebe mogla odgovoriti
- omogućiti pristup knjigama svima koji ne mogu samostalno obaviti posudbu u prostoru knjižnice. **Dostavu knjiga** do kućnog praga obavljali bi volonteri i to na području grada Bjelovara. Knjige će se dostavljati jedan dan u tjednu, a knjižničari na Odjelu za odrasle će ih pripremiti prema zahtjevima korisnika. Knjižnica će uputiti poziv građanima koji su voljni volontirati, izraditi popis zainteresiranih i potrebitih korisnika za ovom vrstom usluge te organizirati dostave
- **Knjižnica kao turistička info točka grada Bjelovara** u suradnju s TZ Bilogora-Bjelovar radi informiranja građana i posjetitelja o turističkoj i kulturnoj ponudi u gradu i okolici

Promocijom usluga i djelatnosti Knjižnice može se dosegnuti veći broj korisnika i uspješnije zadovoljenje njihovih potreba. Tako će u promotivne svrhe:

- u lokalnim glasilima, portalima i drugim medijima davati informacije o novoj građi, događanjima u Knjižnici i važnijim aktivnostima iz njezina rada i nastaviti suradnju na predstavljanju novih knjiga u medijima: *Radio Terezija*, *Bjelovar.live*, *Bjelovarski list* i *043 Bjelovarski tjednik*.
- kontinuirano raditi na sadržaju i unaprjeđivanju službene mrežne stranice i društvenih mreža Knjižnice.

Najbolji promotori knjižnice su korisnici, pa se u 2025. planira provesti natječaj koji će motivirati i aktivirati korisnike za promoviranje Knjižnice **Instagram natječaj za fotografiju Knjižnice**. Pozvat će se korisnike da zaprate Instagram profil Knjižnice i fotografiraju knjižnične zgrade, bibliobus ili prostor u knjižnici. Pristigle fotografije će se izložiti, a birat će se i najbolja koju će Knjižnica koristiti za promotivne svrhe.

8.2.3. Kulturna, obrazovna i javna djelatnost

8.2.3.1 Programi za djecu i mlade

Dječji odjel i igraonica namijenjen je djeci od najranije dobi života pa do kraja osmogodišnje škole, roditeljima, učiteljima, odgojiteljima i svima koji su svojim radom na bilo koji način povezani s djecom. Korisnicima osigurava pristup knjižničnoj građi za potrebe kulture, obrazovanja, cjeloživotnog učenja, informiranja, zabave i razonode. Posebno je u svom radu okrenut promicanju važnosti čitanja od najranije dobi sudjelujući u poticanju razvoja rane i obiteljske pismenosti. Također se velika pažnja polaže na korisnike s teškoćama u razvoju pa je dio programa usmjeren ka njihovom uključivanju u zajednicu. Nastavit će se provoditi i programi kojima se poboljšavaju vještine informacijske i medijske pismenosti kod djece i mladih jer su te vještine nužne za obrazovanje i kvalitetu života u novom obrazovnom i društvenom okruženju.

Korisnike Dječjeg odjela poticat će se na provođenje slobodnog vremena u Knjižnici koristeći didaktičke materijale, društvene igre i druge raznovrsne zabavne i edukativne

materijale u *Kutiću stop dosada*.

Za korisnike Dječjeg odjela osmišljene su i posebne usluge:

- **Torba puna knjiga** – stalna usluga Dječjeg odjela namijenjena odgajateljima, učiteljima i roditeljima (vrtićki, školski i obiteljski set) kojom se želi potaknuti posudba raznovrsne građe s ciljem razvijanja kulture čitanja.
- **Torba puna zabave** – tematski setovi za posudbu koje čine odabrane knjige, AV građa i društvene igre za rođendanske i dječje zabave
- **6 veličanstvenih koraka do znanja i informacija** – portal s informativno-obrazovnim sadržajem za usvajanje vještina informacijske pismenosti.

➤ Stalni programi Dječjeg odjela :

- **Igraonica** – program posebno osmišljen za djecu predškolske dobi kojemu je temelj igra s ciljem stjecanja navika korištenja knjižničnih usluga i razvijanja kulture čitanja od rane dobi. U sklopu igraonica provodit će se razne aktivnosti u skladu s obljetnicama, godišnjicama i aktualnim događanjima važnim za djecu. Provodit će se svakodnevno u posebnim terminima raspoređenim po dobnim grupama:
 - **Prva igraonica** (0 – 3 g.)
 - **Igraonica** (3 – 7 g.).

U Igraonici će se još provoditi niz povremenih i posebnih programa projekata kao potpora cjelovitom razvoju djeteta:

- **Brojalice kroz pokret i glazbu** - projekt u suradnji s *Glazbenom školom Vatroslava Lisinskog Bjelovar* čija je tema poticanje i motivacija djece predškolske dobi na igru, pokret te poticanje i razvoj ritma i motorike, psiholoških, socijalnih, kognitivnih sposobnosti, poticanje i razvoj pjevačkih, sviračkih i stvaralačkih sposobnosti
- **Vau, Vau, priče** - program čitanja priča će se realizirati u suradnji s Natašom Brekalo, mag. prim. educ., učiteljicom u III. OŠ Bjelovar i njenim terapijskim psom Lunom
- **Čituljko u bolnici** – za djecu koja se privremeno nalaze na liječenju na Odjelu za pedijatriju Opće bolnice Bjelovar s ciljem humanizacije bolničkog liječenja
- **Tell me more** – čitaonice na engleskom jeziku za djecu osnovnih škola – u dogovoru s učiteljicama
- **Učlonica** - besplatne instrukcije kao pomoć u svladavanju gradiva matematike, fizike, kemije, hrvatskog i engleskog jezika i drugih predmeta za koje će korisnici iskazati potrebu
- **Slušam Govorim Čitam** – program namijenjen djeci koja imaju teškoće u čitanju s ciljem razvijanja vještine čitanja pomoću verbotonalne metode koristeći elemente igre. Radionice će voditi stručna osoba – fonetičar rehabilitator
- **Govorimo znakovni** – radionice usvajanja vještine hrvatskog znakovnog jezika, povremeno za polaznike Igraonice i u ciklusu od 4 radionice za učenike osnovne škole u dogovoru s učiteljicama. Ostvarivat će se u suradnji s Udrugom osoba oštećenog sluha BBŽ.
- **Gutači knjiga : čitateljski klub Dječjeg odjela** – rasprave o knjigama u kojima sudjeluju djeca i mladi koji puno čitaju i žele dojmove o pročitanoj podijeliti s drugima.
- **Spikaonica** – program za mlade koji se sastoji od predavanja i radionica tematski povezanih s određenim datumom ili događajem u mjesecu održavanja, a teme o

kojima će bit govora aktualne su i primjerene njihovu uzrastu. U radionicama uz djecu sudjeluju i odrasli, stručnjaci tematskih područja.

- **Čitam ti priču** - program namijenjen osobama s intelektualnim teškoćama u suradnji s *Udrugom OSIT*. Između ostalog, obuhvaća prilagođeno čitanje jednostavnih tekstova, nakon kojih se posebnim strategijama i metodama sudionike dovodi do uživanja i razumijevanja
- **Audio priče iz knjižnice**- virtualni program Dječjeg odjela u suradnji s DV Cicibanom, DV Pinokio, DV Palčica Rovišće, Obrtom za dadilje Palčica

➤ Povremeni programi Dječjeg odjela:

- **Književni susreti, promocije knjiga i susreti s ilustratorima** radi popularizacije knjiga i čitanja i približavanja djeci svijeta knjige.. U 2025. planiraju se:
 - Promocija slikovnice **Mi, super junaci** autorice **Jelene Mašek**
 - Promocija slikovnice – **Mladen Medak, Začudna bića Bilogore** OPG Vladimir Vlanić, Izletište Na Malenom brijegu – ožujak 2025.
 - Promocija slikovnice **Čuvarica stabla s Anom Salopek**
 - Promocija zavičajne slikovnice o **Ivanu Nepomuku Jemeršiću**
 - Književni susret – **Zoran Maljković i Marko Jovanovac** (Ured za izgubljene stvari, Zašto ne volim proljeće, Moj tata Zeko, Kako je Fran dobio psa, Najbolji dar)
 - Uz Međunarodni dan dječje knjige susret s autorom **Davorom Schunkom** (uz Susret najčitatelja i sudionika u čitateljskom izazovu - travanj)
 - Promocija knjige – **Anda Bukvić Pažin i Marija Ott Franolić, Velika važnost malih priča** (odgajatelji, učitelji, nastavnici, knjižničari) – travanj 2025.
 - Predstavljanje knjiga iz ciklusa **Hana i Janko** autorice **Nives Madunić- Barišić**
 - Predavanje + radionica – **Emica Calogjera Rogić, Empatija slušanje srcem** (odgajatelji, učitelji, nastavnici, knjižničari) – veljača 2025.
 - Susreti s nagrađenim autorima književnim nagradama Mato Lovrak, Grigor Vitez, Anto Gardaš, Zvonko i dr.
- **Lektira kroz igru** – obrada obavezne lektire na drugačiji način s ciljem približavanja i boljeg razumijevanja lektirnih djela
- **Upoznaj svoju knjižnicu!** – organizirane grupne posjete vrtićke i školske djece s ciljem upoznavanja knjižnice. Pored upoznavanja s povijesti knjižnice, programa i načina rada, djeci se skreće pažnja i o važnosti čitanja
- **Knjižnica u gostima** - program je kreiran za potrebe posjeta knjižnice vrtićima i osnovnim školama i drugima zainteresiranima. Prezentacijom o knjižničnom fondu i uslugama, pri tom koristeći primjere dobre prakse, potencijalni korisnici informirat će se o Knjižnici i nastojat će ih se motivirati na korištenje njezinih usluga i programa, kao i na čitanje
- **Čituljčice** – čitanje razvojnih priča za djecu predškolskog i nižeg školskog uzrasta. Nakon svake priče djeci će se ponuditi dodatne aktivnosti radi cjelokupnog doživljaja
- **Abeceda učenja** – program je namijenjen učenicima osnovne škole koji žele poboljšati svoje tehnike učenja i za one koji imaju poteškoće s učenjem. Ciljevi programa su razviti vještine samokontrole, komunikacije, planiranja i organizacije, čitanja, pisanja i računanja (elementi informacijske pismenosti) te izgraditi samopouzdanje
- **6 veličanstvenih koraka do znanja i informacija** – program usvajanja vještina informacijske pismenosti temeljen na istoimenom portalu
- **U svijetu društvenih mreža** – ciklus predavanja za učenike viših razreda osnovne škole sa sadržajima vezanim uz medijsku pismenost.

- **Utjecaj medija na komunikaciju** uz Dane medijske pismenosti (svibanj)
- **Roditeljski sastanak u knjižnici/Knjižničar na roditeljskom sastanku** – u dogovoru s odgajateljima, učiteljima i pedagogima s ciljem informiranja roditelja o važnosti njihove podrške djeci u poticanju čitanja i svim fazama opismenjavanja. Upoznavanje s osnovama rane, čitateljske, obiteljske, informacijske i knjižnične pismenosti
- **Peta u dječjoj knjižnici (Peta UDK)** program nastao u suradnji s Centrom za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku Bjelovar (bivša V. OŠ Bjelovar) za učenike s većim poteškoćama u razvoju. Osnovna značajka programa je uključivost jer će učenici s poteškoćama sudjelovati u aktivnostima zajedno s drugom djecom
- **Putovanje patuljka Putuljka** – program se temelji na istoimenoj knjizi (Galinec, Višnjić Jevtić). Cilj programa je upoznavanje djece s drugim kulturama, narodima i državama Europe, te poticanje multikulturalnosti
- **Hrvatska kulturna baština** – program je namijenjen učenicima sedmih i osmih razreda osnovnih škola te prvim i drugim razredima srednjih škola. U programu je naglasak na kulturnim dobrima Hrvatske koja su upisana na UNESCO-ovu časnu listu
- **Predavanja, tribine, okrugli stolovi** – namijenjeno širem krugu korisnika s ciljem informiranja i edukacije
- **Kvizovi** – povodom Dana Grada Bjelovara *Bjelovar-putovanje kroz vrijeme* (rujan), Nacionalni kviz za poticanje čitanja (rujan/studeni), *Koliko čitam – toliko znam* (povremeno), kahoot kvizovi *Junaci Lovrakovih romana* (prigodno) i *Dječja prava* (listopad/studeni)
- **Kazališne predstave** - profesionalne i amaterske za djecu i roditelje. Suradnja s Bjelovarskim kazalištem i voditeljima dramskih skupina osnovnih škola
- **Žudnja za slobodom** - interaktivna radionica koja se temelji na razgovoru o književnim likovima koji su se pronašli u vihoru rata. Program je prilagođen za učenike osmih razreda, u suradnji s učiteljicama hrvatskog jezika
- **Tjedan multikulturalnosti** - promicanje interesa i znanja o različitim kulturama te promicanje ravnopravnosti i međusobnog poštovanja putem radionica, brošure i svečanog otvorenja izložbe. Naglasak će biti na nacionalnim manjinama koje žive u našoj zajednici npr. Albanci, Romi, Česi, Mađari i dr. (svibanj)
- **Put oko svijeta za 45 minuta** - interaktivna radionica upoznavanja svjetskih metropola. Program je namijenjen djeci četvrtih i petih razreda osnovnih škola
- **Zazeleni se - mali koraci** - ciklus eko radionica u suradnji s eko školama i eko vrtićima te organizacijama i udrugama koje se bave zaštitom i očuvanjem okoliša, odgovornim gospodarenjem otpada i sl.
- **Tržnica knjiga** – uz Europski tjedan knjige, tijekom svibnja prodat će se otpisane knjige i druga građa s Dječjeg odjela po odgovarajućim cijenama
- **Izložbe** – vezane uz blagdane, praznike, obljetnice, godišnjice i važne događaje. Za izložbe će se koristiti materijali i građa iz fonda Knjižnice, dječje likovno i literarno stvaralaštvo, radovi likovnih umjetnika, umjetnine, stari predmet i dr. Dio izložbi postavljat će se u suradnji s udrugama, ustanovama iz zajednice, likovnim umjetnicima i pojedincima koji se umjetnošću bave iz hobija. Planirane izložbe u 2025.:
 - **Kulturni četverokut:** Upoznaj svoj grad u Knjižnici – u suradnji s Gradskim muzejom Bjelovar i Državnim arhivom u Bjelovaru (Izrada kataloga s poznatim građevinama)
 - **Izložba slikovnica i knjiga na stranim jezicima** (siječanj)
 - **Kad priroda priča priče**– uz Svjetski dan ekologije (22. 2.) (veljača)
 - **Jules Verne** (120 obljetnica smrti..) – 24. ožujak (ožujak)

- **Znanstvenici i znanost u knjigama** - povodom 70 obljetnice smrti Alberta Einsteina (18. travanj) i Svjetskog kvantnog dana (travanj)
- **Kukci** (svibanj)
- **Umjetnik- to sam ja!** (lipanj)
- **Preporuke knjiga za ljetno čitanje** (srpanj/ kolovoz)
- **Začudna bića Bilogore**- izložba originalnih ilustracija Mladena Medaka Gage (rujan)
- **Najljepše je biti dijete** (listopad)
- **Mjesec hrvatske knjige** (studenj)
- **Božić uz knjigu i film**- 130 godina od prikazivanja prve kino predstave (prosinac)

➤ **Posebni programi i projekti Dječjeg odjela:**

- **Praznici u knjižnici (zimski, proljetni i ljetni)** – namijenjeni djeci školskog uzrasta radi kvalitetnog provođenja slobodnog vremena u organiziranim aktivnostima u pozitivnom ozračju dječje knjižnice. (npr. zimske i proljetne radionice pod nazivom **Družionica 79** i ljetni tečajevi **Što znam ja, znat ćeš i ti!**)
- **Čituljkov čitateljski izazov** - poticanje korisnika na čitanje iz užitka u slobodno vrijeme. Program je prijavljen na natječaj Ministarstva kulture i medija RH. (siječanj /travanj)
- **Djeca djeci** – scenski susreti u knjižnici uz Međunarodni dana dječjeg kazališta (ožujak)
- **Dan dječje knjige i Susret najčitatelja Dječjeg odjela!** – proglašenje najčitatelja i najčitanijih knjiga Dječjeg odjela u prethodnoj godini, te najuspješnijih na **Čituljkovom čitateljskom izazovu**. (2. travnja)
- **Dan / Noć knjige** - aktivnosti povezane s knjigama i čitanjem (22./23. travnja)
- **Uberi priču** – zabavni program za poticanje čitanja i razvijanja kulture čitanja u suradnji s izdavačkom kućom *Mala zvona*. Namijenjen je učenicima prvih razreda kao podrška samostalnom čitanju. (svibanj)
- **Čitaonica-igraonica** – aktivnost čitanja naglas u sklopu Bjelovarskog ljeta u suradnji s Društvom *Naša djeca* Bjelovar (srpanj/kolovoz)
- **Dječji tjedan** – niz animacijskih programa s naglaskom na dječja prava u suradnji s Društvom *Naša djeca* Bjelovar (listopad)
- **Mjesec hrvatske knjige** – u skladu s određenom temom organizirat će se i provoditi razni programi za sve korisničke skupine Dječjeg odjela (listopad/studenj)
- **Natjecanje u čitanju naglas** – organizacija i provedba gradske i županijske razine natjecanja učenika osnovnih škola u izražajnom čitanju na glas (listopad/studenj)
- **Čitam i u čitanju rastem** – istraživački projekt čiji ciljevi su: osvijestiti kod djece važnost čitanja, razvoj čitateljskih sposobnosti, zatim pokazati na primjeru što se čitanjem sve postiže i dobiva, uključiti učenike u cijeli proces istraživanja, i na koncu osnažiti ih za daljnje napredovanje u lakšem svladavanju gradiva. Glavne aktivnosti uključuju: svaki učenik jednog razreda, jednom dnevno provoditi čitanje 15 minuta + 1 minuta i bilježi rezultate u svoju tablicu, a nakon završene prve faze koja se provodi samostalno, u razredu u sklopu nastave matematike, zajednički izvrše obradu dobivenih rezultata. Na početku mjeseca svaki učenik dobiva svoj primjerak lektirnog djela, tablicu u koju je bilježi podatke i pisane upute.
- **Jasno i glasno - retorika za djecu** - interaktivne edukativne radionice namijenjene djeci od 1. do 4. razreda osnovne škole. Djeci će se davati upute i zadatci kroz igru kako bi naučili strukturirati govor, pronaći prave argumente, smanjiti strah i tremu te govorom mogli ostvarivati plemenite ciljeve. Interaktivnim edukativnim radionicama koje se sastoje od desetak tema – unaprijediti će se govorne vještine sudionika radom

na govornom bontonu i razvijanju vještine slušanja s razumijevanjem.

- **Obilježavanje obljetnica** tijekom 2025. godine:
 - **1100. obljetnica Hrvatskog kraljevstva** (proglasio Hrvatski sabor)
 - **Međunarodna godina kvantne znanosti i tehnologije** (proglasio UN)

➤ **Aktivnosti kojima se podržavaju nacionalne i lokalne akcije i kampanje:**

- **Čitaj mi!** – nacionalna kampanja glasnog čitanja djeci od najranije dobi
- **Rođeni za čitanje** – nacionalni program poticanja čitanja djeci od najranije dobi
- **I ja želim čitati!** – nacionalna kampanja za osobe s teškoćama u čitanju
- **Čitam, dam, sretan sam – svoju knjigu daruj, tuđe srce obraduj!** – uz Međunarodni dan darivanja knjiga akcija darivanja slikovnica i knjiga kojima će se popunjavati već formirane čitateljske police u pedijatrijskim čekaonicama zdravstvenih ustanova
- **Besplatno članstvo za bebe** – roditelji male djece do starosti jedne godine mogu ostvariti mogućnost besplatnog članstva za dijete kako bi i na taj način pridonijeli razvoju rane pismenosti
- **Đaci prvaci u knjižnici** – akcija poticanja učlanjivanja učenika prvih razreda. Provodit će se tijekom Mjeseca hrvatske knjige kada mogu ostvariti besplatnu godišnju članarinu
- **Dan dječjih knjižnica** – podrška nacionalnoj inicijativi *Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež* HKD-a s ciljem popularizacije korištenja dječjih knjižnica (16. listopada).
- **Sedmaši/ osmaši požurite!**- besplatno članstvo za učenike sedmih i osmih razreda uz Dan štednje, 31. listopada

8.2.3.2. Programi za odrasle

Knjižnica kao kulturno i informacijsko središte Bjelovara i okolice nastavit će i u narednom razdoblju s tradicijom okupljanja građana različitih struktura i potreba. Provodit će kulturno-obrazovne programe i animacijske aktivnosti za odrasle kao i posebne projekte vezane uz popularizaciju knjiga i čitanja, kao i svih sudionika uključenih u nastanak knjige uključujući Knjižnicu. Cilj ovakvih programa je kulturno bogaćenje, informiranje, i educiranje korisnika lokalne zajednice. Na taj način bogati se duhovni život i potiče osobni rast pojedinaca od čega ima koristi i cijela zajednica. Bitno je za istaknuti da će se posebna pažnja posvećivati društveno marginaliziranim skupinama u zajednici te će se raditi na njihovoj uključenosti u život zajednice.

Mnogi programi organizirat će se u suradnji s gradskim i županijskim ustanovama, poduzećima, društvima, udrugama i pojedincima što doprinosi jačanju veze Knjižnice sa zajednicom u kojoj djeluje i njezinoj boljoj vidljivosti u javnosti. Može se reći da su vanjski suradnici *dodana vrijednost* Knjižnice.

Neki od programa odvijat će se i izvan zgrade Knjižnice 'pod vedrim nebom' kao što su glavni gradski trg, parkovi i Korzo, te u srodnim ustanovama poput Gradskog muzeja Bjelovar, Bjelovarskog kazališta i sl. S nekim programima Knjižnica će sudjelovati u gradskim manifestacijama kao što su *Bjelovarsko kulturno ljeto* i *Sajam poslova*. U osmišljavanje i realizaciju programa uključivat će se i sami korisnici.

2025. godine Knjižnica pokreće medijsku kampanju Knjižnica za sve generacije s ciljem većeg obuhvata građana knjižničnim uslugama.

➤ **Animacijski programi:**

- **TEDxNKPPBJELOVAR** - samoorganizirani događaj kojem je cilj zblížiti ljude i omogućiti im dijeljenje iskustva u TED stilu. U planu je organiziranje jednog TEDx događaja s govorima uživo. Cilj je programa omogućiti dijeljenje novih i kreativnih ideja u zajednici. Nositelj aktivnosti je TEDx tim. Konferencija se planira održati u drugoj polovici 2025. godine. Poslana je prijava za sufinanciranje programa Ministarstvu kulture i medija RH.
- **Zazeleni se** - Knjižnica će se i u 2025. godini priključiti *Zelenim knjižnicama*. U prostoru Odjela za odrasle nalazi se **Knjižnica sjemena**. To je usluga razmjene cvjetnih, povrtnih i začinskih sjemenki iz domaćeg i organskog uzgoja s ciljem čuvanja starinskih biljnih sorti prilagođenih lokalnim mikroklimatskim uvjetima. Tijekom godine će se povremeno organizirati predavanja i radionice s ciljem očuvanja bioraznolikosti, poticanja zelene pismenosti i održivog razvoja. U sklopu ovog programa planirana je i jedna **projekcija filma** s tematikom zaštite okoliša u sklopu Bjelovarskog kulturnog ljeta.
- **Volontiraj u knjižnici!** – cilj je pridobiti volontere za rad na programima u Knjižnici. Potrebno je voditi brigu o redovnom ažuriranju profila naše knjižnice na mrežnim portalima za volontiranje. Kad je u planu provođenje određenog programa treba izdati natječaj u kojem tražimo volontere s određenim znanjima i vještinama, izrada baze podataka zainteresiranih volontera kojima se možemo obratiti kod uvođenja i provedbe novih programa te osmisliti kampanju za promociju volontiranja u Knjižnici. Volonteri su uključeni u TEDxNKPPBjelovar program te jedna volonterka jedan sat tjedno pomaže oko tehničkih poslova na Odjelu za odrasle.
- **Knjiška akademska četvrt** - program promicanja čitanja među studentskom populacijom koji se provodi u suradnji s Veleučilištem u Bjelovaru. Knjižničarka s Odjela za odrasle jednom tjedno, tijekom trajanja akademske godine, studentima računarstva prije početka predavanja predstavlja odabrane knjige.
- **Ciklus predavanja o mentalnom zdravlju** - povremena organizacija predavanja na temu mentalnog zdravlja. Svjetska zdravstvena organizacija definirala je mentalno zdravlje kao stanje dobrobiti u kojem pojedinac ostvaruje svoje potencijale, može se nositi s normalnim životnim stresom, može raditi produktivno i plodno te je sposoban pridonositi zajednici. Teme predavanja: poremećaji prehrane, spavanja, strahovi, stres i dr..., a predavači bi bili klinički psiholozi, radni terapeuti, psihijatri i socijalni radnici. (dr. Iva Kudumija i dr. Stanislav Matačić: *Psihoanaliza danas*, travanj 2025.)
- **Glumci u knjižnici** – program u sklopu *BOK festa* kada će poznati hrvatski glumci glumiti knjižničare tj. okušati se u ulozi 'pravog' knjižničara pa će korisnicima preporučivati i posuđivati knjige i odgovarati na njihove informacijske upite (svibanj/lipanj)
- **Bibliovrtuljak** - inkluzivni program Odjela za odrasle i Dječjeg odjela koji se provodi od 2023. godine u suradnji s Udrugom osoba s intelektualnim teškoćama – OSIT i Domom za odrasle osobe Bjelovar (Don Frane Bulića 5a) dva puta mjesečno ili po dogovoru. Program će se provoditi u prostoru Odjela za odrasle ili Dječjeg odjela. Radionice će biti tematske, spoznajne, interaktivne... Cilj je uključivanje osoba s intelektualnim teškoćama u redovite programe knjižnice.

- **Zona znanja** - knjižnični kviz za srednjoškolce strukturiran prema principima *trivija* kvizova s ciljem stvaranja uzbudljive arene za intelektualno nadmetanje i zabavu. Okupili bismo raznolike grupe učenika iz različitih srednjih škola kako bismo proslavili raznolikost znanja i interesa. Svaka bi grupa predstavila svoju školu i kroz niz zanimljivih pitanja i izazova poticali bismo suradnju, kreativno razmišljanje i jačanje timskog duha među sudionicima. Ovaj program ne bi bio samo prilika za testiranje znanja, već i za izgradnju prijateljstva, poticanje komunikacije te promicanje kulture čitanja i učenja.

➤ Programi u kulturi:

- **Književni susreti, promocije knjiga, putopisna predavanja**
 - Promocija zbirke poezije *Tu se lomim* Tvrtka Hopeka (10.01.2025.)
 - Književni susret za mlade s autoricom Rosi Kugli (suradnja s Ekonomskom školom) (4.02.2025.)
 - Književni susret s Inna Moore
 - Nives Madunić Barišić, predstavljanje romana *Žene koje vrište u sebi* (Zagreb : Naklada Ljevak, 2024.) (travanj 2025.)
 - Marina Vujčić, predstavljanje knjige *Sigurna kuća* (Zagreb : Fraktura, 2024.)
 - Predstavljanje monografije *Planine : 150 godina organiziranog planinarstva u Hrvatskoj 1874.-2024.* (urednici Stipe Božić, Alan Čaplar)
 - Ivica Ivanišević, predstavljanje knjige *Prošlo savršeno vrijeme : zašto je prije bilo bolje* (Zagreb : Media bar, 2024.)
 - Ivan Palijan, predstavljanje knjige *Album na dan: 365 najvažnijih albuma koje morate poslušati*
 - Igor Beleš, predstavljanje knjige *Listanje kupusa* (Zagreb : Hena com, 2023.)
 - Anton Šuljić, predstavljanje knjiga *Kroz odškrinuta vrata postmoderne* i *Ni tamjan, ni dogmatika*
 - Predavanje *Klima i opće dobro*
 - Projekcija filma u sklopu nacionalnog programa Zelene knjižnice (Bjelovarsko kulturno ljeto)
 - Dražen Radaković, predstavljanje knjige *Terapijske priče: ego i "ja"* (Zagreb : D. Radaković, 2024.)
 - Promocija knjige Milana Bešlića *Knjiga eseja*
 - Promocija knjige *Drvo – priče o pjesmama* autora Đorđa Matića (Naklada Ljevak, 2024.)
 - Predstavljanje knjige *Pamtim to kao da je bilo danas*, autori Boro Kontić i Sejo Sexon (Naklada Ljevak, 2024.)
- **Čitateljske grupe**
 - čitateljska grupa **Horizont** - grupa je namijenjena ljubiteljima čitanja koji s drugima žele razgovarati o knjigama, a osobito za one koji najviše uživaju u fantastičnim žanrovima poput znanstvene i epske fantastike, alternativne povijesti, svemirskih opera, spekulativne i *cyberpunk* fikcije, distopijske proze, *steampunk* romana i mnogih drugih. Sastanci grupe održavaju se jednom mjesečno tijekom cijele godine.
 - **čitateljska grupa za odrasle** – osnivanje nove čitateljske grupe za odrasle koja je namijenjena svim ljubiteljima čitanja, široj populaciji odraslih korisnika koji uživaju u razmjeni dojmova i razgovoru o pročitanim knjigama. Grupa se fokusira na čitanje

beletristike s raznolikim temama, odabranim prema interesima i dogovoru sudionika. Sastanci grupe održavaju se jedanput mjesečno, pružajući prostor za dinamične diskusije i tematske rasprave o pročitanim djelima. Sastanci grupe jednom mjesečno tijekom cijele godine.

- **Čitateljska grupa BIBLOS** – osnivanje čitateljske grupe za osobe starije životne dobi korisnike Doma za starije osobe Bjelovar i Doma za odrasle osobe Bjelovar koja će djelovati na principima vođenog čitanja i biblioterapije.
 - **čitateljska grupa za srednjoškolce** - fokusirana na čitanje stripova. Grupa bi pružila prostor za druženje, istraživanje, dijeljenje i proslavu stripa. Srednjoškolce bi se okupilo s ciljem otkrivanja raznolikih svjetova kroz crteže, dijaloge i fantastične avanture koje nude stripovi. Kroz dinamične diskusije i interaktivne sesije potiče se kreativno razmišljanje, razvija vizualna pismenost i istražuju različiti stilovi i žanrovi u stripovima.
 - **čitateljska grupa za slijepo i slabovidne Homer-** čitateljska grupa za slijepo i slabovidne fokusirana je na fond zvučnih knjiga, pružajući članovima priliku za istraživanje, druženje i dijeljenje dojmova o pročitanim djelima. Grupa je osmišljena kako bi okupila slijepo i slabovidne osobe s ciljem otkrivanja raznolikih svjetova književnosti kroz slušanje zvučnih knjiga. Kroz dinamične diskusije i interaktivne sesije potiče se kreativno razmišljanje te istražuju različiti stilovi i žanrovi u svijetu književnosti. Grupa nudi poticajno i inkluzivno okruženje koje omogućuje svim sudionicima uživanje u bogatstvu pisane riječi na način prilagođen njihovim potrebama. Sastanci grupe jednom mjesečno tijekom cijele godine, počevši od siječnja 2025.
 - **Library music sessions** - cilj programa je aktivno uključivanje mladih u kreiranje kulturnog sadržaja grada Bjelovara. Na ovaj način u knjižnici se predstavljaju mladi lokalni glazbenici i ciljana publika su upravo njihovi vršnjaci. Na ovaj način se povezuju mladi, glazba i knjižnica u jedno.
 - **Kulturni četverokut** - program čiji je cilj promicanje kulturne baštine grada Bjelovara i okolice. Baštinske ustanove grada Bjelovara – Knjižnica, Arhiv i Muzej, među svojim zidovima čuvaju mnoge poznate i nepoznate činjenice važne za nastanak i razvoj grada. Raznim aktivnostima skrenula bi se pozornost na značaj baštinskih ustanova i otkrivali građanima vrijednu građu o kojoj skrbe.
 - **23. dani češke kulture** (predavanje i izložba, suradnja s Češkom obeci Bjelovar) (svibanj)
 - **Izložbe** - nastavak provedbe redovitog **izložbenog programa** Odjela za odrasle i Studijskog odjela koje će tijekom godine biti postavljane u matičnoj zgradi vezano uz obljetnice književnika, ilustratora, značajnih osoba te obilježavanje međunarodnih dana i u posebnih izložbi:
 - organizacija i priprema izložbi na različite aktualne teme i u okviru tradicionalnih programa **Krea(r)tiva** i **Grad i njegovi ljudi**.
 - izložba fotografija u suradnji s bjelovarskom udrugom KUT i FIAP-om (siječanj 2025.)
 - u suradnji s HORKUD-om *Golub* u vrijeme korizme postaviti će se **4. Izložba pisanica** u opsegu koje budu dozvoljavali radovi EO.
- Povremeno će se postavljati i **virtualne izložbe** s temama vezanim uz knjige, poticanje čitanja i knjižnice.

➤ **Edukacijski programi:**

- **SOS knjižničar** – besplatne edukacije korisnika osnovama korištenja informacijsko-komunikacijskih pomagala kao što su korištenje računala i pametnih telefona i besplatnih komunikacijskih platformi poput aplikacija Viber, WhatsApp, Zoom, Skype, Google duo, Facebook Live ili nekih drugih besplatno dostupnih aplikacija. SOS knjižničar obuhvaća i pomoć korisnicima pri korištenju **usluga iz sustava e-Građani**
- **U knjižnici do diplome** - edukacijske radionice namijenjeno studentima preddiplomskih, diplomskih i integriranih te poslijediplomskih studija, a provodile bi se u sklopu postojeće usluge U knjižnici do diplome. Na edukacijama bi učilo o kategorijama radova, njihovim sličnostima i razlikama; hodogramu pisanja rada (odabir teme, struktura rada, razrada pojedinih dijelova); najčešćim pogreškama; pravilnom citiranju literature. Edukacije bi se provodile na Studijskom odjelu kroz cijelu godinu i individualnog su karaktera
- **Dani medijske pismenosti** - projekt čiji je cilj osvijestiti javnost o važnosti medijske pismenosti i osigurati što većem broju građana, posebice djece i mladih, prilike za učenje o medijima. U dogovoru sa srednjim školama organiziralo bi se predavanje za učenike (travanj).

Knjižnica će se uključiti u nacionalne i lokalne programe **Tjedan cjeloživotnog učenja i Dan grada Bjelovara**, a pojačane kulturne aktivnosti planiraju se tijekom nacionalnih manifestacija kao što su **Dan hrvatskih knjižnica**, **Noć knjige** i **Mjesec hrvatske knjige** te lokalnih **BOK fest**, **Terezijana** i **Bjelovarsko kulturno ljeto**.

8.2.4. Bibliobusna služba

U stalnoj brizi za informacijske potrebe svojih korisnika Bibliobusna služba će i u 2025. godini nastaviti s nabavom građe u skladu sa potrebama na terenu uzimajući u obzir i planove i programe pedagoške godine vezane uz predškolske i školske odgojne ustanove na područjima koja su obuhvaćena bibliobusnom službom Knjižnice. Za predškolski uzrast nabavljat će se građa primjerena za razvoj rane pismenosti, a za djecu školskog uzrasta građa koja zadovoljava njihove informacijske potrebe i čitateljske preferencije. Također će se pratiti potrebe odgajatelja i učitelja vezane uz obradu tema iz njihovog programa te nadopunjavati fond u skladu s tim. Nastavit će se s radom na poticanju čitanja za sve dobne skupine svojih korisnika te će tijekom 2025. organizirati tri književna susreta i promocije knjige s aktualnim piscima za djecu i mlade, te će se prigodnim aktivnostima obilježavati prigodni datumi i godišnjice. Nastavlja se i provedba programa vezana uz projekt **Moja putujuća knjižnica**: program čitanja slikovnica po osobnom izboru djece na stajalištima pod nazivom **Teta, pročitaj i moju!**, program namijenjen osnovnoškolcima **Otputujmo u priču!** i informatičke radionice **Učimo zajedno od 3 – 103!**. Poticat će se formalno, neformalno i cjeloživotno obrazovanje korisnika bibliobusa. O novitetima u fondu redovito će se informirati korisnike putem tiskanih biltena, službene mrežne stranice Knjižnice te društvene mreže Facebook **Bibliobus Bjelovar**. U suradnji s nastavnicima i učenicima će se održavati prezentacije raznih tema kao što su upoznavanje s referentnom građom, obrade zadanih tema, obilježavanje važnih datuma i sl. Nastavit će se s novom uslugom posudbe dječjih igračaka i društvenih igara koje potiču

socijalizaciju i kreativnost te će se nastaviti s nabavom istih po preporuci odgojitelja i pedagoga. Na stajalištima Bibliobusa organizirat će se susreti s dječjim piscima, promocije knjiga, predavanja i druga događanja, a u **Mjesecu hrvatske knjige**, već tradicionalno organizirat će se predstave za djecu. Na stajalištima Bibliobusa u osnovnim školama nastavit će se organizirati STEM radionice temeljene na micro:bit kompletima i njihovim dodatcima iz fonda Pokretne knjižnice.

Radi poboljšanja poslovanja u 2025. godini planira se riješiti tehničke probleme kako bi se u vozilu omogućilo internetsko zaduživanje građe i povezanost sa matičnim serverom Knjižnice u realnom vremenu.

Postojeći problem parkiranja bibliobusnog vozila pored prostora za spremište knjižnične građe Bibliobusne službe otežava njezinu izmjenu, stoga u 2025. treba iznaći odgovarajuće rješenje kao i garažiranje ili parkiranje u natkrivenom prostoru bibliobusa dok nije na terenu. Bilo bi idealno kada bi spremište, ured knjižničara i garaža bili na jednoj lokaciji.

8.2.5. Područna knjižnica Nova Rača

Područna knjižnica Nova Rača djeluje od 1996. godine u obnovljenom i uređenom prostoru s čitaonicom, dječjim odjelom i kutkom za predškolce u zgradi Općine u samom središtu mjesta. Fond Područne knjižnice temeljen je na potrebama i interesima korisnika od predškolske i osnovnoškolske dobi do korisnika treće životne dobi, stanovnika Nove Rače i okolnih mjesta. U 2025. godini nastavit će se provoditi ista nabavna politika i popunjavati fond prema istim kriterijima.

U 2025. godini Područna knjižnica planira provesti programe:

- **Igraonica** – redovni tjedni program za djecu predškolskog uzrasta u okviru kojih će se napraviti nekoliko prigodnih priredbi kao i druženje djece i odraslih kroz zajedničke aktivnosti. Posebno će se organizirati prigodne priredbe kao što je Božićna i uz Majčin dan, izlet u Lovrakov centar, te sudjelovanje na foto natječaju Gradske knjižnice i čitaonice Đakovo u Mjesecu hrvatske knjige
- **Naša mala knjižnica** – radionice i aktivnosti vezane uz obljetnice i prigodne datume kao što su Svjetski dan smijeha, Dan zdravlja, Valentinovo, Dan materinskog jezika, Esperanto i dr.
- **Posjete vrtićanaca** – suradnja s DV Račići
- **Tematske radionice uz školske projekte** za učenike Osnovne škole *Ivan vitez Trnski* Nova Rača koje se provode u suradnji s Područnom knjižnicom
- **Lektira na drugačiji način** – u suradnji s nastavnicima razredne i predmetne nastave Osnovne škole *Ivan vitez Trnski* Nova Rača nastavit će se suradnja kroz održavanje obrade lektirnih naslova, a učiteljice mogu birati između 25 pripremljenih radionica
- **Književni susreti** - u suradnji s Dječjim odjelom i školskom knjižnicom OŠ *Ivan vitez Trnski* Nova Rača, promocije knjiga i susreti s književnicima za djecu i odrasle
- **Izložbe** - redovite tematske izložbe vezane uz obilježavanje određenih značajnih datuma i tema (Noć knjige , Mjesec hrvatske knjige), izložba *Knjige koje preporučuju knjige*
- **Noć knjige** – aktivnosti povezane uz zadanu temu
- **Mjesec hrvatske knjige** - aktivnosti povezane uz zadanu temu

9. Djelatnost Županijske matične razvojne službe

Županijska matična razvojna služba djeluje pri Knjižnici u skladu s Pravilnikom o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih knjižnica u Republici Hrvatskoj (NN 81/2021). Plan rada temelji se na temeljnim i razvojnim poslovima.

Temeljni poslovi obuhvaćaju neposredan nadzor narodnih i školskih knjižnica na području Bjelovarsko-bilogorske županije te pomaganje stručnog rada knjižničara. Bjelovarska matična služba nadzire pet narodnih/općinskih knjižnica, trideset devet školskih knjižnica osnovnih i srednjih škola na području BBŽ i rad jedne bibliobusne službe. Cilj nadzora i pomaganja je ujednačavanje poslovanja svih knjižnica u skladu sa standardima. O svim zapažanjima, kao i do sada, slat će se izvješća nadležnim i stručnim tijelima: Ministarstvu kulture i medija RH, Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa RH, Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu te Županiji i osnivačima knjižnica.

Razvojni poslovi matične službe obuhvaćaju izradu dugoročnog plana svoga rada i vizije razvoja pojedinih knjižnica kao i izgradnje mreže knjižnica. Valja istaknuti problem kako su vizija i stvarnost u raskoraku pa se planovi ne ostvaruju predviđenim tempom. Ima više razloga od kojih je najveći ekonomsko stanje i gospodarske prilike u državi, posebno u županiji. U idućem razdoblju trebalo bi intenzivirati razgovore svih sudionika koji odlučuju o razvoju knjižnica kako bi se započelo sa stvaranjem mreža ogranaka knjižnica s ciljem dostupnosti knjiga i druge knjižnične građe svim stanovnicima županije.

Županijska matična razvojna služba u 2025. obavljat će ove poslove:

Temeljni poslovi:

- redovito godišnje prikupljanje statističkih podataka i praćenje rada narodnih i školskih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije te prikupljanje podataka o stupnju ostvarenja standarda
- stručna pomoć i upute kod revizija u knjižnicama te u pitanjima obrade građe
- prisustvovanje stručnim sastancima stručnog vijeća županijskih matičnih razvojnih službi (4 puta kroz godinu)
- organizacija stručnih sastanaka ravnatelja i voditelja narodnih knjižnica (3 puta kroz godinu)
- održavanje sastanaka ravnatelja narodnih knjižnica BBŽ (4 puta kroz godinu)
- sudjelovanje u radu Županijskog stručnog vijeća školskih knjižničara BBŽ
- kontrola i pomoć kod popunjavanja podataka u Sustavu jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica (siječanj – veljača 2025.)
- unaprjeđenje stručnog rada knjižničara u svim knjižnicama BBŽ kroz savjetodavnu stručnu pomoć (kroz godinu)
- **stručni nadzori u 1 narodnoj knjižnici** (Gradska knjižnica „Mato Lovrak“ Grubišno Polje), **2 srednjoškolske knjižnice** (Obrtnička škola Bjelovar, Gimnazija Daruvar) i **7 osnovnoškolskih knjižnica** (OŠ Dežanovac, ČOŠ Končanica, II. OŠ Bjelovar, IV. OŠ Bjelovar, OŠ Ivanska, OŠ Velika Pisanica, Garešnica)
- izvještavanje nadležnih službi (Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Bjelovarsko-bilogorska županija, Grad Bjelovar) o stanju u knjižnicama i ostvarenim rezultatima rada (Analiza podataka iz sustava online statistike za 2024. godinu)

za BBŽ; Izvješće o radu ŽMRS za 2024. godinu; Izvješće o radu narodnih knjižnica u 2024. godini; Izvješće o radu školskih knjižnica u šk. god. 2023./2024.)

- u okviru edukacije i stručnog usavršavanja organizacija 2 webinar/radionice u suradnji s Centrom za stalno stručno usavršavanje knjižničara
- prema potrebi održavanje edukacije za knjižničare početnike (pripravnike)

Razvojni poslovi:

- provođenje aktivnosti ka daljnjem razvoju mreže knjižničnih usluga u županiji (otvaranje općinskih bibliobusnih stajališta) u skladu sa zakonskim obvezama
- utvrđivanje stanja knjižnice u Domu učenika srednjih škola Bjelovar
- izrada akcijskih planova za unapređenje i daljnji razvoj županijske knjižnične mreže
- suradnja s drugim matičnim knjižnicama i drugim ustanovama u županiji koje djeluju na području knjižničarstva (prema potrebi, kroz godinu)
- poticanje narodnih i školskih knjižnica na dostizanje pojedinih Standarda u pogledu prostora, opreme i drugih segmenata djelatnosti (prema potrebi, kroz godinu)

Ostali poslovi:

- organizacija 21. susreta najčitatelja narodnih knjižnica BBŽ-a za 2024. godinu uz Dan hrvatske knjige (travanj, 2025.)
- sudjelovanje u organizaciji programa *Zazeleni se* kojim će se Knjižnica u 2025. godini promovirati kao zelena knjižnica (kroz godinu)
- sudjelovanje na stručnim skupovima u cilju predstavljanja i promocije Knjižnice i njenih programa
- sudjelovanje u radu Komisije za statistiku i pokazatelje uspješnosti u knjižnicama
- sudjelovanje u radu Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja

10. Suradnja i partnerstva

Knjižnica će nastaviti razvijati dobre suradničke odnose unutar lokalne zajednice i šire. Suradivati će s osnivačem, Gradom Bjelovarom, posebno vezano uz praćenje i poštivanje zakonskih regulativa i ostvarivanje prava i izvršavanje dužnosti na području knjižničarske djelatnosti kao i s Bjelovarsko-bilogorskom županijom. Planirana je suradnja s mnogim ustanovama, poduzećima, organizacijama, društvima, udrugama i pojedincima s područja grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije, posebno s područja kulture (Gradski muzej Bjelovar, Državni arhiv u Bjelovaru, Kulturni i multimedijalni centar, Centar za cjeloživotno obrazovanje i kulturu Bjelovar i dr.) i odgoja i obrazovanja (vrtići i škole) uz čiju će se pomoć i podršku realizirati brojni programi Knjižnice. Te suradnje doprinijet će čvršćoj povezanosti u lokalnoj zajednici između svih subjekata i podizanju kvalitete usluga korisnicima i ostalim građanima. Na nacionalnoj razini Knjižnica će nastaviti suradivati s Ministarstvom kulture i medija RH te krovnom ustanovom Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu. U 2025. godini planira se nastaviti suradnja s Državnim arhivom u Bjelovaru i Gradskim muzejom Bjelovar na zajedničkom projektu *Kulturni četverokut: baštinske ustanove grada Bjelovara*.

Sa svim zainteresiranima Knjižnica će sklapati suradničke i partnerske ugovore sa svrhom razvijanja knjižničkog poslovanja i širenja ponude usluga i programa na korist članova Knjižnice i čitave zajednice.

Za potrebu pripreme dokumentacije za prijavu projekta *SOS Knjižnica* na Javni poziv MKM-a Knjižnica je sklopila ugovor o partnerstvu s dvije ustanove, Centrom za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku Bjelovar i Domom za starije osobe Bjelovar te Udrugom za slijepe osobe Bjelovar s kojima će provoditi aktivnosti, ukoliko projekt bude odobren, od druge polovice 2025.

11. Zaključak

Program Knjižnice temeljen je na tradicionalnim vrijednostima, ali i zahtjevima suvremenog društva usmjerenog na nove informacijsko-komunikacijske tehnologije. Osnovna djelatnost Knjižnice bit će kulturne i obrazovne aktivnosti s ciljem promicanja globalnih, nacionalnih i zavičajnih kulturnih, obrazovnih i znanstvenih vrijednosti, te omogućavanje dostupnosti informacija i znanja na svim medijima za potrebe kulturnog razvoja, obrazovanja, cjeloživotnog učenja i rekreacije.

„Na bogatoj povijesti gradimo suvremenu knjižnicu za lokalnu zajednicu.“

(Strateški plan Narodne knjižnice „Petar Preradović“ 2022. – 2027.)

Knjižnica će pratiti svjetske i nacionalne smjernice i trendove u knjižničarstvu pa će u skladu s tim organizirati događanja koja će privlačiti korisnike te ih poticati na druženje i dijeljenje ideja i informacija u skladu s politikom zelene knjižnice i održivog razvoja te knjižnice kao *trećeg životnog prostora*. Knjižnica će nastaviti djelovati kao polivalentno središte u svojoj zajednici i kao takva svojim će korisnicima nuditi raznovrsne sadržaje s naglaskom na raznim oblicima primjene novih tehnologija u ostvarivanju tradicionalnih zadaća narodnih knjižnica, na razvoju usluga za ranjive skupine građana i njegovanja multikulturalnosti, na radu s djecom i mladima i na aktivnostima usmjerenima na održivi razvoj.

Stremit će se ispunjavanju ciljeva glavnih strateških smjernica *Knjižnica uvijek i za sve, Čitanjem rastem, Knjižnica u centru i Jača knjižnica za snažniju zajednicu*.

Predloženi Program realizirat će se u skladu s financijskim, kadrovskim i prostornim mogućnostima uz maksimalno zalaganje djelatnika i odgovorno trošenje financijskih sredstava.

Donijet na 53. sjednici Upravnog vijeća Knjižnice 19. 12. 2024.

Klasa: 612-04/23-02/04

Ur.broj: 2103-1-9-01-24-1

Ravnateljica:
Vjeruška Štivić, viša knjižničarka

Predsjednica Upravnog vijeća:
Irena Rašo, knjižničarska suradnica

